

POJĘCIE ORAZ ZNACZENIE PRAWA DO OŚWIATY SKAZANYCH NA KARĘ POZBAWIENIA WOLNOŚCI

W artykule naukowym autor przedstawia pojęcie oświaty i jego aspekt historyczny oraz przeprowadza analizę utrwalenia tego pojęcia w ustawodawstwie. Zaprezentowane pojęcie "oświata skazanych", na chwilę obecną, nie jest odzwierciedlone w żadnym normatywno - prawnym akcie Ukrainy. Przeanalizowano prawa i obowiązki skazanych na karę pozbawienia wolności w zakresie realizacji ich prawa do kształcenia.

Słowa kluczowe: oświata, oświata skazanych, zakład penitencjarny, prawo skazanych do oświaty.

CONCEPT AND CONTENT OF PRISONERS' RIGHTS TO EDUCATION

The provisions of the article, the author reveals the concept of education in its historical perspective and analyzes the legislative embodiment of this concept. The concept of "education of prisoners", which currently is not defined in any legal act in Ukraine. Analyzed the rights and obligations sentenced to imprisonment in the realization of their right to education.

Keywords: education, education of prisoners, prison facilities, prisoners rights to education.

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ОСВІТУ

У положеннях наукової статті, автором розкрито поняття освіти в його історичному аспекті та проаналізовано законодавче закріплення даного поняття. Сформульовано поняття «освіти засуджених», яке на даний час не визначене у жодному нормативно-правовому акті України. Проаналізовані права та обов'язки засуджених до позбавлення волі у сфері реалізації їхнього права на освіту.

Ключові слова: освіта, освіта засуджених, пенітенціарні заклади, право засуджених на освіту.

В останні роки держава все частіше приділяє увагу освіті засуджених до позбавлення волі. Це можна пояснити з одного боку тим, що право на освіту є одним з основних невід'ємних конституційних прав, а галузь освіти визнана пріоритетом в життєдіяльності громадян та з іншого боку - тим, що й дотепер існують певні недоліки в правому регулюванні і механізмі реалізації права на освіту для даної категорії осіб і виконання ними відповідних обов'язків.

Значимість отримання засудженими освіти безперечна, оскільки вона здатна підвищувати їх інтелектуальний і культурний рівень та у взаємодії з іншими засобами виправлення, сприяти досягненню цілей кримінального покарання, формувати позитивні інтереси і потреби осіб позбавлених волі, сприяти їх ресоціалізації в період відбування покарання, стимулювати правослухняну поведінку, створювати передумови для успішної адаптації до життя на свободі.

Отримуючи знання, людина пізнає світ, змінює своє ставлення до навколишнього середовища. Освіта є стимулятором розвитку особистості. В даний час в літературі категорію «освіта» прийнято сприймати в різних значеннях. Дана ситуація пов'язана з тією обставиною, що різні сфери освіти взаємодіють з цілою низкою наук - економікою, педагогікою, психологією, юриспруденцією і ін.

Oksana Shevchenko

*doktorant Katedry
Prawa i Procesu
Cywilnego
Wschodnioeurop
ejskiego Uniwersytetu
Narodowego
imienia Łesi Ukrainki
(m.Łuck, Ukraina)*

До прийняття в 1991 р. Закону України «Про освіту» [2] поняття «освіта» не було законодавчо закріплено. У зв'язку з цим існувало ряд думок з приводу дійсності цієї категорії, як в загальному сенсі, так і у відношенні осіб, засуджених до позбавлення волі, в цілому.

Значення, в якому поняття «освіта» застосовується в теперішньому часі, увійшло в обіг в кінці XVIII ст., а вже в XIX ст., воно повністю стало відповідати буквальному змісту терміну та означати «формування образу (духовного або тілесного)». В цей період в класичній педагогіці визначались дві теорії освіти: теорія формальної освіти (І. Гербарт і його послідовники) рекомендувала звертати увагу на розвиток здатності учнів мислити, уявляти, пам'ятати; «і теорія матеріальної освіти», яка в якості основного критерію відбору змісту освіти, висувала ступінь його корисності, придатності для суспільства», визначала її як «процес збагачення знань».[5]

Що стосується осіб, позбавлених волі, то, на наш погляд, буде доречним дати поняття освіти, сформульоване відомим вченим пенітенціарістом І.Я. Фойніцким, який розглянув дану категорія як "савокупность мер тюремной деятельности, просвещающих ум арестанта, сообщающих упругость его мысли, расширяющих его умственный кругозор, знакомящих его с нравственными идеалами, восполняющих сумму его практических сведений".[6]

У період становлення Радянської влади інститут освіти зазнав певних змін, які торкнулися і його понятійного апарату. Відзначимо лише деякі узагальнюючі погляди на освіту. Під поняттям освіти розумілося: "залучення людини до культурних цінностей, науки, мистецтва, моральності, права, господарства, перетворення природної людини в культурну"; "процес засвоєння знань, навчання. Сукупність знань, отриманих у зв'язку з систематичним навчанням»; [7] «процес та результат засвоєння систематичних знань, вмінь та навичок, як необхідних умов підготовки людини до життя та праці; [8] «формування на їх основі світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвитку її творчих сил і здібностей».[9] ; «передача від покоління до покоління знання всіх тих духовних багатств, які винайшло людство, засвоєння результатів суспільно-історичного пізнання, відображеного у науках про природу, суспільство, в техніці і мистецтві, а також оволодіння трудовими навичками і вміннями».[10]

Законом України «Про освіту» від 23 травня 1991 року поняття «освіта» - визначено як основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.

Незважаючи на законодавче визначення поняття освіти, в теорії продовжували існувати різні його інтерпретації.

Так, Т. А. Юзефавічус під освітою розумів «процес фізичного і духовного формування особистості, свідомо орієнтований на історично зумовлені ідеальні образи, зафіксовані в суспільній свідомості соціальні еталони»; «Спеціально організована взаємодія педагогів та вихованців в ході реалізації його змісту; освоєння людиною в умовах освітнього закладу або за допомогою самоосвіти системи знань, умінь і навичок, досвіду пізнавальної та практичної діяльності, ціннісних орієнтацій і стосунків; характеристику досягнутого рівня освіченості ».

Аналізуючи наведені визначення, можна прийти до висновку про те, що закріплене в законі поняття «освіта» є неповним і вимагає доопрацювання. Причин тому декілька.

По-перше, це відноситься до суб'єкта освітньої діяльності. З визначення не впливає, хто повинен організувати і здійснювати процес освіти. По-друге, з поняття освіти виключається одна з форм отримання знань - самоосвіта. По-третє, законодавець дає визначення поняттю «освіта» під яким розуміється – єдиний, цілеспрямований процес інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави, але при цьому не даючи їх відповідного трактування ні в визначенні освіти, ні в інших нормах, тим самим створюючи ґрунт для дискусій.

Є і ще одна причина, по якій уточнення визначення освіти має практичний сенс і доцільність, і пов'язана вона з проведеним нами дослідженням. Як відомо, засуджені до позбавлення волі мають певний юридичний статус, що відрізняється їх від інших громадян. У зв'язку з цим виникають питання, чи є поняття освіти універсальним і чи можливо його повне зіставлення з змістом аналогічного процесу, здійснюваного в різного виду виправних установах кримінально-виконавчої системи.

З огляду на відсутність у сучасній науковій літературі дефініції «освіта засуджених» та беручи до уваги вищевикладене, вважаємо за необхідне розглянути поняття «освіти, як засіб виправлення засуджених до позбавлення волі» через його відмінні риси, особливості.

1. Спеціальна організація. Отримання освіти в виправних установах не повинно йти в розріз з вимогами встановленого порядку відбування покарання (режиму) і іншими засобами виправлення, в іншому випадку ні про який виправний вплив і відповідний позитивний результат, не може бути і мови. У той же час подібна організація повинна бути спрямована, на наш погляд, на охорону прав, свобод і законних інтересів засуджених (насамперед конституційних), надання особам, які позбавлені волі, допомоги в соціальній адаптації.

2. Керованість. Організація процесу освіти і його забезпечення здійснюється співробітниками кримінально-виконавчої системи спільно з представниками органів освіти при чіткому розподілі повноважень. Навіть в разі самоосвіти цей процес в місцях позбавлення волі є керованим, так як здійснюється, як правило, на режимній території, в рамках розпорядку дня і при опосередкованому контакті з персоналом виправної установи.

3. Контрольованість. Втілення в життя прав і обов'язків на освіту, які контролюються персоналом спеціалізованих органів системи освіти, установ і органів виконання покарань у вигляді позбавлення волі, співробітниками даних організацій на місцях, працівниками прокуратури, представниками громадських об'єднань та міжнародних організацій, а також іншими особами. У разі виявлення порушень законодавства в даній сфері, неналежну організацію та інших порушень, контролюючі організації (особи) при наявності повноважень самостійно або шляхом звернення до відповідних органів вправі застосовувати або вимагати застосування відповідних санкцій.

4. Активність. Набути знання, вміння і навички, позитивний життєвий досвід важко, а часом і неможливо без прояву з боку особи, яка отримує освіту, і з боку особи, яка її дає, певної активності (наприклад, читання або слухання лекцій, вивчення літератури, виконання вправ).

5. Поєднання виховання і навчання. Освіта полягає в нерозривності двох складових його компонентів - виховання і навчання. У той же час ступінь вираженості і інтенсивність того чи іншого компонента будуть залежати від форми освіти, що здобувається (в освітній установі - здійснюється за такими формами: денна (стаціонарна), вечірня, заочна (дистанційна), в формі сімейної освіти, самоосвіти, екстернату.

В даний час в місцях позбавлення волі застосовуються:

- основні загальноосвітні програми початкової загальної, основної загальної, середньої загальної освіти, спрямовані на розвиток особистості і придбання знань, умінь, навичок, формування компетенції, необхідних для життя людини в суспільстві, усвідомленого вибору професії та отримання професійної освіти;

- освітні програми середньої професійної освіти (програми підготовки кваліфікованих робітників, службовців) мають цілями придбання учнями знань, умінь, навичок і формування компетенції, що дозволяють вести професійну діяльність у певній сфері та (або) виконувати роботу по конкретній професії або спеціальності;

- освітні програми вищої освіти (програми бакалаврату, програми спеціалітету, програми магістратури) як засіб, поглибленого освоєння тієї чи іншої спеціальності, багаторазово підвищує освітній рівень, фактично і юридично створює підвищені гарантії до соціальної адаптації засудженого;

- основні програми професійного навчання спрямовані на придбання учнями знань, умінь, навичок і формування компетенції, необхідних для виконання певних трудових, службових функцій (певних видів трудової, службової діяльності, професій).

6. Суб'єкт здійснення - сам засуджений (в формі самоосвіти, але з обов'язковою наступною задачею кваліфікаційних іспитів).

7. Об'єкт - засуджений до позбавлення волі.

8. Спрямованість на нейтралізацію негативних рис характеру, викорінення негативних потреб, придбання позитивного життєвого досвіду, розвиток, виправлення і подальшу соціальну адаптацію.

9. Наявність обов'язкового результату - придбання системи знань, умінь, навичок і моральних якостей, що встановлюються досягненням встановлених державою освітніх рівнів (освітніх цензів).

10. Нормативна врегульованість. Це пов'язано з тим, що інституту освіти на законодавчому рівні приділяється міжнародна увага; в Україні галузь освіти визнається пріоритетною (ч. 1 ст. 6 Закону України «Про освіту»); право і обов'язок на освіту є конституційними (ст. 53 Конституції України) [4]; а стосовно засуджених до позбавлення волі освіта є ще й засобом їх виправлення (ч.3 ст. 6 КВК України). [11]

З позиції норм міжнародного права освіта "має бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод".[12]

Таким чином, освіта як засіб виправлення засуджених до позбавлення волі є спеціально організованою в інтересах людини, громадянина, суспільства і держави, яка здійснюється в установах, що виконують покарання у вигляді позбавлення волі, нормативно врегульований, керований і контрольований активний процес навчання і виховання, спрямований на нейтралізацію негативних рис характеру, викорінення негативних потреб (виправлення), а так само подальшу соціальну адаптацію, що супроводжується констатацією досягнення особою, яка отримує освіту, встановлених законодавством освітніх рівнів (освітніх цензів).

Позначивши відмінні риси освіти засуджених і його поняття, не можна не зупинитися на наступному теоретичному питанні, що має високу практичну значимість: освіта засуджених до позбавлення волі - їх право і обов'язок.

Про важливість прав і обов'язків на освіту досить переконливо свідчить лише той факт, що 69,4% опитаних нами співробітників КВУ і близько 40% засуджених вважають, що освіта здатна надавати і справляє на осіб, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі, реальний виправний вплив.

Право на освіту засуджених до позбавлення волі та виконання ними відповідних обов'язків базуються на комплексі законодавчих та методичних документів, перші з яких мають основоположне значення і найрізноманітнішу спрямованість: розкривають понятійний апарат (що являє собою утворення, його систему, освітні програми і т. д.) і загальні положення (хто здійснює освітню діяльність, які вимоги до неї пред'являються і ін.); встановлюють процедуру отримання конкретних видів освіти в різних освітніх установах і щодо різноманітних категорій учнів; регламентують порядок управління системою освіти і її установами; встановлюють гарантії здійснення освітнього процесу; закріплюють державні стандарти в галузі освіти; регламентують порядок видачі документів, що підтверджують завершення навчання за конкретною освітньою програмою.

В основі правового регулювання загальної та професійної освіти, професійного навчання засуджених лежать положення Конституції України про право кожного на освіту (ст. 53).

Крім Конституції України, право осіб, позбавлених волі, на освіту, регулюється Законом України «Про освіту», нормативними актами органів виконавчої влади, підзаконними нормативними правовими актами Міністерства юстиції та Міністерства освіти і науки України.

Існує кілька точок зору, які розкривають право на освіту.

Так, на думку Л. А. Дольнікової, право на освіту необхідно розглядати в об'єктивному (широкому) розумінні, як систему норм, що регулюють суспільні відносини у сфері освіти, і в суб'єктивному - вираженому в забезпеченні реалізації права конкретної особи в цій сфері.[13]

Ми вважаємо, що право на освіту полягає в гарантуванні державою і забезпеченої нормами права можливості особи отримувати позитивний досвід, моральні якості, знання, вміння і навички, які сприяють його розвитку і нормальній життєдіяльності в умовах конкретного суспільства, а стосовно до засудженого до позбавлення волі ще й спрямованим на його виправлення і подальшу соціальну адаптацію.

В даний час в діяльності виправних установ існують певні проблеми, пов'язані з реалізацією права засуджених на освіту. Певною мірою вони обумовлені низьким матеріально-технічним забезпеченням. Є вони і в механізмі правового регулювання, що підтверджується матеріалами проведеного дослідження. Так, 14,6% засуджених, які виступили в якості респондентів, повідомили, що їх право на освіту і обов'язок є недостатньо врегульованими, а 33,38% - що вказане право і обов'язок потребують вдосконалення. На підтримку цієї позиції свідчить і те, що 49,1% опитаних нами

співробітників вважають, що законодавство України в області отримання засудженими освіти має певні недоліки.

Підсумовуючи наведене, можна зробити наступні **висновки**.

1. Освіта, як засіб виправлення засуджених до позбавлення волі-спеціально організований в інтересах людини, громадянина, суспільства і держави, здійснюваний в установах, що виконують покарання у вигляді позбавлення волі, нормативно врегульований, керований і контрольований активний процес навчання і виховання, спрямований на нейтралізацію негативних рис характеру, викорінення негативних потреб (виправлення), а так само подальшу соціальну адаптацію, що супроводжується констатацією досягнення особою, які отримують освіту, встановлених законодавством освітніх рівнів (освітніх цензів).

2. Право засудженого до позбавлення волі на освіту - це гарантована державою і забезпечена нормами права можливість особи отримувати позитивний досвід, моральні якості, знання, вміння і навички, які сприяють його розвитку, виправлення і нормальної життєдіяльності в умовах конкретного суспільства.

3. Обов'язок засудженого до позбавлення волі на освіту - це запропоноване правовими нормами об'єктивно необхідна, належна поведінка з приводу отримання освіти в інтересах людини, суспільства, держави, що забезпечується засобами переконання і примусу.

4. Існуючі законодавчі акти України в галузі освіти містять або загальні положення (Конституція України), або правові норми, недостатньо адаптовані по відношенню до засуджених до позбавлення волі (Закон України «Про освіту» та ін.). Є серйозні проблеми, пов'язані з загальнодоступністю освіти, забезпеченням його безперервності і наступності, реалізацією права засуджених на вибір професії, отриманням післявузівської освіти, перепідготовкою фахівців і підвищенням кваліфікації, організацією дистанційного навчання, відсутністю механізму стимулювання освіти.

ЛІТЕРАТУРА :

1. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1991р.// Відомості Верховної Ради України – 1999р.- № 28- ст. 230
3. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р.// Відомості Верховної Ради України. – 2014 - № 37-38.
4. Конституція України // Відомості Верховної Ради. - 1996 - № 30 ст. 141.
5. Российское образование и педагогическая мысль второй половины XIX века. К.Д. Ушинский, ст. 189
6. Фойницкий И.Я. Учение о наказании в связи с тюремным содержанием. Санкт-Петербург., 1889. ст. 514
7. Толковый словарь русского языка : в 4 т. /под ред. Д.Н. Ушакова. М.: Гос. ин-т "Сов. энцикл."; ОГИЗ; Гос. изд-во иностр. и нац. слов., 1935-1940.
8. Советский энциклопедический словарь / науч.- ред. Сонет : А.М. Прохоров. М., 1981. ст. 920.
9. Педагогика: учебн. Пособие для студентов пед. ин-тов / под. ред. Ю.К. Бабанского. М : Просвещение, 1983.
10. Большая советская энциклопедия.
11. Кримінально-виконавчий кодекс України [Текст] : офіційне видання. – К. : Атіка, 2003. – 96 с.
12. Загальна Декларація Прав Людини — прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року.
13. Дольникова Л. А. Конституционное право на образование советских граждан: автореф. дис.... канд. юрид. наук. Саратов, 1984. ст.6

CONCEPT AND CONTENT OF PRISONERS' RIGHTS TO EDUCATION**O. SHEVCHENKO**

In recent years, the government increasingly pays attention to the education of persons sentenced to deprivation of liberty. This can be explained on the one hand the fact that the right to education is a fundamental inalienable constitutional rights, and education recognized as priority in the life of citizens and on the other hand, the fact that there are still some shortcomings in the right regulation and the mechanism of realization of the right to education for this category of individuals and the performance of their respective duties.

The importance of prisoners receiving education is undeniable, as it is able to enhance their intellectual and cultural level and in interaction with other means of correction, to further the purposes of criminal punishment, to form the positive interests and needs of persons deprived of their liberty, and to promote their re-socialization in the period of serving the punishment, to promote law-abiding behavior, to create preconditions for successful adaptation to life in freedom.

Gaining knowledge, a person perceives the world changing its attitude to the environment. Education is a stimulant for the development of the individual. Currently, in the literature the category of "education" is commonly perceived in different values. This situation stems from the fact that different spheres of education interact with a number of science - Economics, pedagogy, psychology, jurisprudence, etc.

Prior to the adoption in 1991 of the law of Ukraine "On education" [2] the concept of "education" was not enshrined in law. In this regard, there were a number of thoughts as to the validity of this category, in the General sense, and in respect of persons sentenced to deprivation of liberty in General.

The value at which the concept of "education" is used at the present time, came into circulation at the end of the XVIII century, and in XIX century, it became fully correspond to the literal meaning of the term to mean "the formation of the image (spiritual or bodily)". During this period in classical pedagogy has identified two theories of education: theory of formal education (I. Herbart and his followers) recommended to pay attention to develop students ' ability to think, to imagine, to remember; "and the theory of material education", which as the main selection criterion of the content of education, has advanced its degree of usefulness, suitability for society," defined it as "the process of enrichment of knowledge." [5]

With regard to persons deprived of their liberty, in our opinion, it is appropriate to give the concept of education contained a famous scientist penances I. Y. Pointcom, which considered this category as "savokupnost measures of prison activities, enlightens the mind of the prisoner, informing the elasticity of his mind, expanding his mental horizons, acquainting him with moral ideals, thus compensating for the amount of ego practical information". [6]

In the period of Soviet power the Institute of education has undergone changes that have affected and his conceptual apparatus. We note only some of the generalized views on education. Under the concept of education was understood: "the inclusion of a person to cultural values of science, art, morals, law, economy, the transformation of the natural man in culture"; "the process of assimilation of knowledge, training. The body of knowledge obtained in connection with systematic instructional activities"; [7] "the process and result of learning systematic knowledge, skills and abilities as necessary conditions of preparation for life and work; [8] "formation on their basis of ideology, moral and other qualities of the person, development of its creative forces and abilities". [9] ; "the transmission from generation to generation the knowledge of all those spiritual treasures that mankind has invented, the assimilation of the results of socio-historical cognition, as reflected in the Sciences of nature, society, technology and art, and the mastery of employment skills and abilities". [10]

The law of Ukraine On education of 23 may 1991, the term "education" is defined as the basis of intellectual, cultural, spiritual, social, economic development of society and the state.

Despite the legislative definition of the concept of education, in theory, continue to exist various interpretations.

So, T. A. Josephus education understood "the process of physical and spiritual formation of a personality that consciously focused on the historically conditioned ideal images fixed in the public consciousness of social standards"; "a Specially organized interaction of teachers and pupils in the implementation of its content; the development rights in the context of educational

institutions or through self-education system of knowledge, skills, experience, cognitive and practical activities, value orientations and relationships; the characteristics of the achieved level of education".

Analyzing the above mentioned definitions, we can come to the conclusion that the statutory term "education" is incomplete and requires revision. There are several reasons.

First, it refers to the subject of educational activities. From the definition it should not, who should organize and conduct the process of education. Secondly, the concept of education eliminated one of the forms of learning - self-education. Thirdly, the legislator gives a definition of "education" which refers to – a single, focused process of intellectual, cultural, spiritual, social, economic development of society and the state, but without giving their respective interpretations of nor in the definition of education, nor in other rules, thereby creating the ground for debate.

There is another reason why clarifying the definition of education has a practical meaning and usefulness, and it is connected with conducted research. As you know, sentenced to deprivation of liberty have a certain legal status that differs them from other citizens. In this regard, the questions arise whether the concept of universal education and whether it fully matches with content of a similar process carried out in various types of correctional institutions of the penal system.

Given the lack of modern scientific literature of the definition of "the education of prisoners" and taking into account the above, we consider it necessary to consider the concept of "education as a means of correcting persons sentenced to deprivation of liberty" for its distinctive features.

1. A special organization. Education in correctional institutions should not be at variance with the requirements of the established order of serving of punishment (mode) and other means of correction, otherwise, about any correction, and the corresponding positive result may not be considered. At the same time, a similar organization should be directed, in our opinion, the protection of rights, freedoms and legitimate interests of convicts (especially constitutional), all persons deprived of their liberty, assistance in social adaptation.

2. Handling. The organization of the educational process and its software is carried out by employees of criminal-Executive system together with representatives of education authorities, with a clear distribution of powers. Even in the case of self-learning this process in places of deprivation of liberty is managed, as is, as a rule, in the restricted area, in the framework of the daily routine and in indirect contact with the staff of the correctional institution.

3. Accountability. Implementation of rights and obligations to education, which are controlled by the personnel of specialized educational authorities, institutions and organs of execution of punishment in form of imprisonment, the personnel of these organizations, prosecutors, representatives of public associations and international organizations, and other persons. In case of identification of violations of legislation in this area, inadequate organization and other violations of the controlling organization (s) in the presence of the authority or by contacting the relevant authorities may apply or require the application of appropriate sanctions.

4. Activity. To acquire the knowledge, skills, positive life experience is difficult, and sometimes impossible, without symptoms from the persons receiving education, and person, that it gives a specific activity (e.g., reading or listening to lectures, studying literature, doing exercises).

5. A combination of education and training. Education is the continuity of two of its components - education and training. At the same time, the severity and the intensity of a component will depend on the form of education that is acquired (in an educational institution carried out in the following forms: day (fixed), evening, correspondence (remote), in the form of family education, self-education, external studies.

Currently in places of deprivation of liberty shall apply:

- the basic educational programs of primary General, basic General, secondary General education aimed at personal development and the acquisition of knowledge, skills, competence formation, is essential for life of man in society, conscious choice of profession and professional education;

- educational programs of secondary vocational education (programmes for training skilled workers, employees) have the purpose of acquiring students knowledge and skills and formation of competencies, allowing to conduct professional activity in a certain area and (or) to perform work in a particular profession or speciality.

- educational program of higher education (bachelor, program specialist, graduate programs) as a means of in-depth exploration of a particular occupation increases the educational level, factually and legally creates increased security in the social adaptation of the convicted person;

- basic training programmes are aimed at acquisition of knowledge and skills and develop the competence needed to perform certain labor, corporate functions (certain types of employment, performance management, professions).

6. The subject of implementation of the convict himself (in the form of self-education, but with mandatory follow-up examinations).

7. Object - sentenced to imprisonment.

8. Focus on the neutralization of the negative character traits, eliminating the negative requirements, the acquisition of positive life experience, development, correction, and further social adaptation.

9. The presence of mandatory result - the acquisition of knowledge, skills and moral qualities, which are set by achievement established by the state educational levels (educational qualifications).

10. Regulatory settlement. This is due to the fact that the Institute of education at the legislative level, given the international attention; in Ukraine the education industry defines as a priority (paragraph 1 of article 6 of the law of Ukraine "On education"); the right and duty to education is a constitutional (article 53 of the Constitution of Ukraine) [4]; and in relation to persons convicted to deprivation of freedom education is the means to correct them (part 3 of article 6 of KVN of Ukraine). [11]

From the standpoint of international law education "shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms".[12]

Thus, education as a means of correcting persons sentenced to deprivation of liberty is specifically organized in the interests of citizens, society and state, which is carried out in the institutions executing punishment in the form of imprisonment, regulatory, regulated, managed and controlled active process of training and education, aimed at neutralizing the negative traits of the character, eradicating negative needs (repair) as well as further social adaptation, accompanied by a statement of the achievements of a person receiving education, established by the legislation of educational levels (educational qualifications).

Identifying distinctive features of education in prisons and its concept, not to mention a theoretical question that has high practical relevance: education of persons sentenced to deprivation of liberty - their right and duty.

On the importance of rights and duties to education enough convincing evidence just the fact that 69,4% of the interviewed employees of KIA and about 40% of prisoners believe that education is able to provide and provides to persons serving a sentence of imprisonment, the real correction.

The right to education of persons sentenced to deprivation of liberty and the fulfilment of their respective responsibilities based on the range of legislative and methodological documents, the first of which are fundamental and most diverse focus: reveal the conceptual framework (what is an education system, educational programs, etc.) and General (who provides education, what requirements it must meet, etc.); establish a procedure for obtaining specific types of education in different institutions and for different categories of students; governing the management of the educational system and its institutions; provide guarantees for the implementation of the educational process; reinforce the state standards in education; regulating the procedure for issuing documents confirming completion of training for a particular educational program.

The basis of the legal regulation of General and vocational education, vocational training of convicts on the provisions of the Constitution on the right of everyone to education (article 53).

In addition to the Constitution of Ukraine, the right of persons deprived of their liberty, to education, regulated by the Law of Ukraine "On education", regulations of Executive bodies, regulatory legal acts of the Ministry of justice and the Ministry of education and science of Ukraine.

There are several viewpoints that reveal the right to education.

Thus, according to L. A. Dollo, the right to education must be considered in an objective (broad) sense, as a system of norms regulating public relations in the field of education, and subjective - in terms of ensuring the realization of the right particular person in this area.[13]

We believe that the right to education is to ensure that government and secured by law the possibility of the person to positive experiences, moral character, knowledge, and skills that contribute to its development and normal functioning in the conditions of a particular society, and in relation to the convicted to deprivation of liberty and even to his correction and future social adaptation.

Currently, activities of corrections, there are certain problems associated with the realization of the right of prisoners to education. To a certain extent they are due to low logistics. There are some in the mechanism of legal regulation, as evidenced by the material of the study. Thus, 14.6% of convicts, who acted as respondents, reported that their right to education and responsibility are not resolved, and of 33.38% - which is the right and responsibility require improvement. In support of this position, evidenced by the fact that 49.1% of surveyed employees believe that the legislation of Ukraine in the field of prisoners education has certain disadvantages.

In summary, we can draw the following **conclusions**.

1. Education as a means of correcting persons sentenced to deprivation of liberty- especially organized in the interests of citizens, society and the state, exercised in the establishments executing punishment in the form of imprisonment, regulatory, regulated, managed and controlled active process of training and education, aimed at neutralizing the negative traits of the character, eradicating negative needs (repair) as well as further social adaptation, accompanied by a statement of the achievements of a person receiving education, established by the legislation of educational levels (educational qualifications).

2. The right of the convicted to deprivation of freedom in education is guaranteed by the state and secured by law the ability of a person to positive experiences, moral character, knowledge, and skills that contribute to its development, bugfix and normal functioning in the conditions of a particular society.

3. The duty of the persons sentenced to deprivation of freedom in education is the prescribed legal rules objectively necessary, proper behavior regarding education in the interests of man, society, the state, is provided by means of persuasion and coercion.

4. Existing legislative acts of Ukraine in the field of education contain General provisions (the Constitution), or to the law, not enough adapted in relation to persons sentenced to deprivation of liberty (the Law of Ukraine "On education", etc.). There are serious problems associated with accessibility to education, ensuring its continuity and succession, implementation of rights of convicted persons to the choice of profession, obtaining a postgraduate education, retraining and qualification improvement, organization of distance learning, the absence of a mechanism to foster education.

REFERENCE:

1. Zakon Ukrayiny «Pro osvitu» vid 23.05.1991 № 1060-XII.
2. Zakon Ukrayiny «Pro zagalnu serednyu osvitu» vid 13 travnya 1991r.// Vidomosti Verxovnoyi Rady Ukrayiny – 1999r.- № 28- st. 230
3. Zakon Ukrayiny «Pro vyshhu osvitu» vid 1 lypnya 2014 r.// Vidomosti Verxovnoyi Rady Ukrayiny. – 2014 - № 37-38.
4. Konstytuciya Ukrayiny // Vidomosti Verxovnoyi Rady. - 1996 - № 30 st. 141.
5. Rossyjskoe obrazovanye y pedagogicheskaya mysl vtoroj polovyni XIX veka. K.D. Ushynskiy, st. 189
6. Fojnyczkyj Y.Ya. Uchenye o nakazanyy v svyazy s tyurmovedenyem. Sankt-Peterburg.,1889. st. 514
7. Tolkovij slovar russkogo yazika : v 4 t. /pod red. D.N. Ushakova. M.: Gos. yn-t "Sov. encykl."; OGYZ; Gos. yzd-vo ynostr. y nacz. slov., 1935-1940.
8. Sovetskyj encyklopedycheskyj slovar / nauch.- red. Sonet : A.M. Proxorov. M., 1981. st. 920.
9. Pedagogyka: uchebn. Posobyе dlya studentov ped.. yn-tov / pod.. red.. Yu.K. Babanskogo. M : Prosveshhenye, 1983.

10. Bolshaya sovetskaya encyklopedyya.
11. Kryminalno-vykonavchyy kodeks Ukrayiny [Tekst] : oficijne vydannya. – K. : Atika, 2003. – 96 s.
12. Zagalna Deklaraciya Prav Lyudyny — pryjnyata Generalnoyu Asambleyeyu OON 10 grudnya 1948 roku.
13. Dolnykova L. A. Konstytucyonnoe pravo na obrazovanye sovetskyx grazhdan: avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk. Saratov, 1984. st.6